

Frelse og fortabelse ud fra evangelierne – evighedsdimensionen

Landskonvent august 2016

Emnet for dette foredrag er som nævnt frelse og fortabelse ud fra evangelierne, og vi skal fokusere på evighedsdimensionen. Frelse er genoprettelse af et brudt forhold til Gud. Frelse er fællesskab med Gud. Frelse er et helet liv. Fortabelse er modsætningen. Her er det brudte forhold til Gud ikke genoprettet. Fortabelse er adskillelse fra Gud. Det er et ødelagt liv. I både frelse og fortabelse er der et "allerede" og "endnu ikke" perspektiv, så frelse og fortabelse både er en nuværende og delvis virkelighed og en kommende og total virkelighed.

1. Fortabelse

Jeg begynder med fortabelse. I evangelierne beskrives fortabelsen som adskillelse, som tab af liv, som pine og som gråd og tænderskæren. Vi skal se på disse fire kategorier.

1.1. Fortabelse som adskillelse

Under ordet "adskillelse" samler jeg ord som afvisning, bortvisning, forkastelse og udelukkelse men også ord som død og vrede, som alle beskriver en adskillelse. Jeg begynder med at omtale den nuværende virkelighed. Joh 3,19-20 beskriver dommen som en nutidig virkelighed. Joh 3,19-20:

*Og dette er dommen, at lyset er kommet til verden,
og menneskene elskede mørket frem for lyset
(en bedre oversættelse er: og menneskene elskede mørket i stedet for lyset)
fordi deres gerninger var onde.
For enhver, som øver ondt, hader lyset og kommer ikke til lyset,
for at hans gerninger ikke skal afsløres.*

Dommens forudsætning er, "at lyset er kommet til verden". Selve dommen er menneskenes kærlighed til mørket, dvs. deres hengivenhed i vilje og handling til mørket. Mørket står for et aspekt ved synden nemlig dens fjendtlighed og karakter af had til Gud eller Jesus. Denne nutidige dom er derfor menneskets egen virkelighed. Dommen er begrundet med menneskenes ondskab. Den nutidige dom består i afstand, had og adskillelse fra Jesus. Denne adskillelse er skabt af mennesket selv.

Om dem, der lever adskilt fra Gud, anvender Jesus ordet "mistede" eller "fortabte". Det er set fra Guds synsvinkel. Disse mennesker er kommet bort fra Gud. Han har mistet dem. De er tabt. Jesus bruger ordet i lignelserne om det mistede får (Luk 15,1-7 og jf. Matt 18,12-14), om den tabte mønt

(Luk 15,8-10) og om den tabte søn (Luk 15,11-32). Det mistede får, mønt og søn er alle billeder på personer, der er kommet bort fra Gud, og som har brug for omvendelse, så forholdet til Gud kan blive genoprettet. Jesus kan tale om de fortabte får af Israels hus (Matt10,6 og 15,24). I alle tekster anvendes det samme græske ord, og i alle tekster er fortabelse beskrevet fra Guds synsvinkel: Gud har mistet dem. De er kommet bort og er tabt. Og i alle tekster er fortabelse en nutidig virkelighed.

Fortabelse er også en fremtidig virkelighed, og et ”allerede” og ”endnu ikke” perspektiv betyder, at vi kan finde den samme form for fortabelse i den kommende dom dog i en intensiveret form. Matt 10,33:

*Men den, der fornægter mig over for mennesker,
vil jeg også fornægte over for min fader, som er i himlene*

En person, der benægter, at han kender Jesus, frasiger sig enhver relation til Jesus. Det får konsekvenser. I dommen frasiger Jesus sig enhver relation til dette menneske. Mark 8,38:

*For den, der skammer sig over mig og mine ord i denne utro og syndige slægt,
skal Menneskesønnen skamme sig ved,
når han kommer i sin faders herlighed sammen med de hellige engle*

En person, der skammer sig over Jesus, vedkender sig ikke relationen til ham. Man vil ikke stå ved relationen til Jesus og hans ord, fordi der er noget mindreværdigt, uværdigt eller pinligt ved Jesus ifølge den utro og syndige slægts standarder. Det får konsekvenser. I dommen vil Jesus ikke vedkende sig denne person. Han er uværdig i Jesu øjne. At fornægte og at skamme sig over er partielt synonyme.

Dom er altså forkastelse, og vi kan se, at dommen har form som en eksakt korrespondance. Som mennesket forholder sig til Jesus, således forholder Jesus sig til mennesket. Dommen er selvforskyldt.

I disse to tekster er dom afvisning og forkastelse. Dette bekræftes i teksten om den store dom i Matt 25, hvor Jesus siger til dem, der står til venstre: ”Gå bort fra mig, I forbandede” (Matt 25,41).

Dom som udelukkelse møder vi i en række metaforiske udsagn. I lignelsen om de ti brudepiger møder de fem tåbelige en lukket dør. Deres bøn lyder: ”Herre, herre, luk os ind!” De fem tåbelige har tidligere kendt Jesus som herre, og de har levet i tro og lydighed mod ham. Nu tiltaler de ham

som herre på baggrund af et brudt lydighedsforhold. Men de møder en lukket dør og dommen: ”Jeg kender jer ikke.” Brudgommens handling modsvarer de tåbeliges handling. De var ikke parat til at møde ham, og han er ikke parat til at møde dem.

Fortabelse er adskillelse fra Jesus på det fysiske plan. Det er at være, hvor Jesus ikke er. Fortabelse er adskillelse fra Jesus på det personlige plan. Det er, at Jesus ikke kender dem. Genkomsten betyder dom og adskillelse, og det beskrives mange gange (jf. Matt 3,13; 7,23; 13,41-42; 13,49; 22,13 og 25,30).

Fortabelse er død. I Mark 9,42-48 står det at gå ind til livet eller Guds rige som modsætning til at kastes i Helvede (jf. Joh 5,24 og 11,25-26). Guds rige er livets sted. Helvede er dødens sted. Den åndelige død definerer vi som adskillelse fra Gud, og fortabelsen beskrives som død.

Fortabelse er at møde Guds vrede (Matt 3,7; 18,34 og Joh 3,36). Vrede er modvilje eller uvilje, og vreden skaber afstand. Konkret manifesterer vreden sig i, at de fortabte bortvises.

1.2. Fortabelse som tab af liv

Fortabelse beskrives som tab af liv, som det at miste sig selv og som ødelæggelse og destruktion. Dette samler jeg under overskriften tab af liv. Dette tab er en konsekvens af udelukkelsen fra Gud, for udelukkelsen fra Gud betyder et ødelagt liv. Et menneske mister sig selv og sit liv. Mark 8,35:

For den, der vil frelse sit liv, skal miste det;

men den, der mister sit liv på grund af mig og evangeliet, skal frelse det.

Her fortæller Jesus, hvad et menneske, der afviser Jesus, mister her i livet og i evigheden. ”Sit liv” er en oversættelse af τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, der kan gengives med ”sin sjæl”, ”sit liv” eller ”sit selv/jeg”. På grund af sammenhængen med vers 34, hvor Jesus taler om at fornægte sig selv (ἑαυτὸν), er τὴν ψυχὴν αὐτοῦ det gamle selv med dets liv. Det handler om en person, der vil redde og bevare sit gamle selv og dets karakteristiske liv i syndige relationer, men han skal miste det. ”Skal miste” gengiver ἀπολέσει, der er en logisk futurum, der bliver til virkelighed, når man bevarer sit selv med dets liv.

Den umiddelbare tolkning er, at personen mister sit gamle syndige selv med dets liv. Men sådan kan det ikke forstås, for tabet er et katastrofalt og uopretteligt tab, og ifølge vers 34 skal det gamle selv

med det liv mistes. Det skal fornægtes. Vi skal da skelne mellem det gamle jeg med dets liv og det nye jeg med dets liv, og meningen er, at når en person redder sit gamle jeg og liv, hindrer han forvandlingen af dette jeg med dets liv, og så mister han det. Han bliver ikke den person, han er bestemt til at blive, og får ikke det liv, han er skabt til.

Matt 10,28:

*Frygt ikke dem, der slår legemet ihjel, men ikke kan slå sjælen ihjel,
men frygt derimod ham, der kan lade både sjæl og legeme gå fortabt i Helvede.
(egl.: men frygt snarere ham, der kan ødelægge sjæl og legeme i Helvede).*

I det første eksempel bruges der en form af ἀποκτείνω, der betyder ”at slå ihjel”, og her betyder det, at den legemlige eksistens bringes til ophør. Mennesker kan slå kroppen ihjel, men ikke sjælen.

Kontrasten er til Gud ”der kan ødelægge sjæl og legeme i Helvede”. Her bruges der en form af ἀπολλύειν, som kan betyde ”at tilintetgøre”, ”at ødelægge”, ”at slå ihjel”, ”at miste”, ”at tabe” og ”at fortabe”. Som kontrast til ἀποκτείνω er det i konteksten oplagt at forstå det som at slå ihjel, dvs. at menneskets eksistens bringes til ophør. Der sker en annihilation. Men da vi ved fra andre tekster i Bibelen, at eksistensen i Helvede er evig og uden ophør, er det bedre at vælge nuancen ”at ødelægge”, og at der sker en evig og fortsat ødelæggelse af menneskets krop og sjæl i Helvede.

Dette bekræftes af en semantisk analyse af verbet ἀπολλύειν, som viser, at det ikke beskriver en tilintetgørelse i betydningen udslettelse og ophør af eksistens, men at det bruges om en person eller objekt, der mister noget essentielt, hvad natur og væsen angår, eller hvad funktion angår.¹ Jesus beskriver da ikke et ophør af eksistens, men en ødelæggelse af menneskets væsen og funktion. Det svarer til den klassiske formulering: Der sker en fortsat tilintetgørelse/ødelæggelse uden ophør af eksistens.

I Mark 8,35 beskrives fortabelse som tab. Et menneske mister sit egentlige jeg og liv, I Matt 10,28 beskrives fortabelse som ødelæggelse af krop og sjæl. Tabet og ødelæggelsen er også beskrevet ved hjælp af ild. I sammenhæng med Helvede skal ilden forstås som en metafor, fordi der bruges både ild, mørke og maddiker, der ikke dør. I en bogstavelig tolkning vil ild og mørke være uforenelige og maddiker vil ikke kunne eksistere, hvor ilden findes. Ild er en metafor. Som metafor bruges ild

¹ Moo s. 104-105 i ”Hell under Fire”, Zondervan 2004.

typisk om to forskellige ting. Enten står ilden for renselse, forbedring og forædling, eller ilden står for dom dvs. destruktion. På grund af dommens definitive karakter er det sidste korrekt. Johannes Døberen bruger ild som metafor for dom i Matt 3,10 og 3,12. Jesus bruger ild-metaforen om Helvede i Matt 7,19; 13,30; 13,42; 13,48; 13,50 og 25,41.

Ilden identificeres med Helvede. I Matt 18,9 hører vi om ”Helvedes ild”. På græsk står der egentlig ”ildens Helvede”, og man kan overveje at forstå genitiven som en epeksegetisk genitiv, så der står: ”I Helvede, dvs. ilden”. Vi møder det samme i Mark 9,43; 9,45 og 9,47, hvor Helvede og ild kombineres. Ilden er en typisk metafor for tilintetgørelse og ødelæggelse, og en del af stederne kan man tolke denne destruktion som ophør af eksistens. Altså det der svarer til annihilation. Ild brænder op træ (Matt 3,10 og 7,19), avner (Matt 3,12) og ukrudt (Matt 13,30), men der er flere faktorer, der gør, at sådan kan vi ikke forstå.

For det første er det velkendt, at metaforer og lignelser beskriver aspekter af virkeligheden. For det andet er der nogle af disse ild-metaforer, som ikke kan tolkes som udtryk for annihilation. Her tænker jeg på de to eksempler med ildovnen, som får en nærmere karakteristik i ordene: *Dér skal der være gråd og tænderskæren* (Matt 13,42 og 13,50). Det er jo en beskrivelse af fortsat bevidst eksistens i ildovnen. For det tredje ved vi, at fortabelsen er evig (Matt 25,46).

Når vi har beskrivelser af fortabelse som tab og ødelæggelse af liv, er det oplagt at tolke ild som en beskrivelse af dette tab og denne ødelæggelse af eksistens. Ild står for destruktion forstået som en stadig ødelæggelse af det selv og det liv, som mennesket er skabt til at være. Ødelæggelsen består stadig i at miste det egentlige liv og selv.

1.3. Fortabelse som pine

I evangelierne har vi få tekster, der beskriver den endelige fortabelse som en pine. Med pine flyttes fokus over på, hvordan livet i Helvede erfarer. Ofte inddrager man lignelsen om den rige mand og Lazarus (Luk 16,19-31), men den handler om dødsriget, og jeg hører til blandt dem, der opererer med en mellemtilstand mellem døden og genkomsten. Om denne mellemtilstand bruges ordet dødsriget. Lignelsen beskriver altså ikke Helvede men dødsriget, men vi kan slutte, at når tilstedeværelsen i dødsriget er forbundet med pine, så vil tilstedeværelse i Helvede været forbundet med pine. Hvor forfærdeligt tilværelsen i helvede er, siges i advarslen mod at bringe en troende til

fald (Matt 18,6). Advarslen begrundes med, at det havde været bedre for ham, der bringer til fald, at en møllesten var hængt om halsen på ham, og han kastet i havet. Helvede er værre end blot en fysisk død. Eller i advarslerne mod at bringe sig selv til fald, hvor Jesus lærer, at det er bedre at leve som invalid her i livet end at blive kastet i helvede (Matt 18,8-9). Her siges det igen indirekte, hvor meget forfærdelige tilværelsen i Helvede er.

1.4. Fortabelse som gråd og tænderskæren

Fortabelse beskrives som gråd og tænderskæren. Det er det nærmeste, vi kommer en standardbeskrivelse af, hvordan eksistensen i Helvede erfares, og hvordan mennesker reagerer på fortabelsen. Vi møder den seks gange i Matthæusevangeliet og en gang i Lukasevangeliet. Der er tre typiske tolkninger af denne vending.

1) Gråd og tænderskæren er udtryk for anger. En dybfølt anger over, at man ikke greb frelsen, da den blev tilbudt. En anger over spildte muligheder. Det er en klassisk tolkning, der er vidt udbredt. Den eneste begrundelse, jeg har set for den, er, at der står gråd, men gråd kan skyldes mange ting: Sorg, fortvivlelse, anger, vrede og forbitrelse osv. Tolkningen er ikke rigtig. Det handler om det uomvendte menneske, der med Jesu ord elsker mørket i stedet for lyset. Det gør det også på dommens dag og i Helvede. Dets natur er ikke ændret. Det er med Paulus' ord stadig kød – sarks – der er fjendtlig over for Gud og hans lov. Det uomvendte menneske angreder ikke.

2) Gråd og tænderskæren er udtryk for lidelsen, smerten, den forfærdelige pine, der rammer et menneske i Helvede. Som regel er der ikke nogen specifik beskrivelse af denne pine. Den eneste begrundelse, jeg har set, er igen, at der står gråd, som tolkes som udtryk for lidelse og smerte. Og det kan det, men ikke nødvendigvis. Der er selvfølgelig et element, der er rigtig i denne tolkning. Der er smerte og pine i Helvede.

3) Gråd og tænderskæren er udtryk for fortvivlelse (pine) og vrede. Vi ser først på ordet ”gråd”. Det græske ord κλαυθμός bruges sjældent i NT. Det bruges oftest sammen med tænderskæren, og derudover to gange om sorg og fortvivlelse. Når vi ser på gråd i forbindelse med tænderskæren, så hjælper konteksten os. Det handler hver gang om en bortvisning fra Gud. Gråden er da en smerte eller fortvivlelse over bortvisningen. Det er adskillelsens smerte og fortvivlelse.

Tænderskæren finder vi fem gange i GT (Job 16,9; Sl 35,16; 37,12; 112,10 og Klag 2,16), og hver gang udtrykker tænderskæren vrede, had og forbitrelse. Det er en helt igennem fjendtlig reaktion. I NT møder vi det som nævnt syv gange, og jeg mener, at vi hver gang kan finde, at tænderskæren udtrykker vrede, had eller forbitrelse. Vi hører om gråd og tænderskæren seks gange i Matthæusevangeliet, og hver gang er der et tydeligt element af forbitrelse mod Gud og forurettelse.

Det gælder Matt 8,12, hvor jøder forkastes. Jøderne er Guds folk, og de mener, at de har ret til frelsen, og derfor klinger forurettelse og forbitrelse mod Gud med i gråd og tænderskæren. I Matt 13,42 møder vi noget af det samme. De ikke-troende har jo oplevet, at Gud tolererede deres eksistens og liv sammen med de troende, hvordan kan Gud så udelukke dem fra frelsen? Derfor forbitres de. Det illustrerer det gudløse menneskes rettighedskultur. Det samme gælder sandsynligvis Matt 13,50. Matt 22,13; 24,51 og 25,30 handler om frafaldne, der engang hørte til Guds rige, og de forbitres over at blive forkastet.

Gråd og tænderskæren er da en beskrivelse af livet i fortabelsen. Det er fortvivlelse og klage, og det er vrede og forbitrelse over at være udelukket fra frelsen. I Luk 13,28 møder vi det samme. Når vi sætter reaktionen sammen med vers 25-27, er der ingen antydning af anger eller fortrydelse over tænderskæren, men snarere krav og rettigheder og deraf følgende vrede og forbitrelse over at blive udelukket. Vi kan næsten se det moderne sekulariserede menneskes rettighedskultur i denne reaktion.

1.5. Sammenfatning

Vi har set, at fortabelsen i evangelierne beskrives om adskillelse, som tab af liv, som pine og som gråd og tænderskæren. Vi har set, at fortabelse både er en nuværende delvis virkelighed og en kommende total virkelighed. I den endelige dom bliver fortabelsen definitiv, den kan ikke ændres; den bliver evig, den ophører ikke (Matt 25,46 og Joh 3,36), og den bliver intensiveret, den bliver synlig og tydelig. Dommen er Guds.

Fortabelse kan beskrives som total prisgivelse. Det fortabte menneske bortvises og prigsives derved til dets egen synd, ulydighed og oprør. Synden kan nu udfolde sig og hærge i et menneskes liv. Helvede er syndens sted. Vi taler nogle gange om, at angst æder sjæle op. I Helvede æder synden mennesket op.

Fortabelse er at tabe sit liv. I fortabelsen mister et menneske sit egentlige jeg og sit egentlige liv, som det er skabt til at virkeliggøre. Fortabelse er ødelæggelse af mennesket fysisk og psykisk. Fortabelse er det mislykkede liv, for det fortabte menneske lykkes ikke som menneske.

Jeg har beskrevet fortabelsen som adskillelse fra Gud, som tab af liv, som pine og som forbitrelse. Der er en sammenhæng mellem dem. Det grundlæggende i fortabelsen er adskillelsen. Den er årsag til et kontinuerligt tab af liv og en kontinuerlig ødelæggelse af livet. Konsistent med dette vil pine være menneskets oplevelse af dette tab. Denne ødelæggelse af livet indebærer pine. Og som vi har set, er gråd og tænderskæren en reaktion på adskillelsen.

Fortabelse i evangelierne:

adskillelsen fra Gud (årsag)

konsekvens: tab og ødelæggelse

konsekvens: pine og smerte

reaktion: forbitrelse

Fortabelsen har også en fysisk dimension. Det fremgår tydeligt af teksterne, at Helvede, mørket, er et område, der ligger udenfor festsalen, bryllupssalen. Denne bryllupssal er et billede på den forvandlede jord. Her skal de troende være. Her skal de fordømte ikke være. De bortvises fra den nye, forvandlede jord, hvor Gud bor. Fortabelse er, hvor Gud og Jesus ikke er.

Adskillelsen er evig. Jeg har ikke været så meget inde på det, men jeg vil nævne nogle af de afgørende tekster fra evangelierne. Hovedstedet er Matt 25,46:

Og de skal gå bort til evig straf, men de retfærdige til evigt liv.

Evig straf og evigt liv står som modsætninger, og da evigt liv er evigt og dvs. uden ophør, så er evig straf ligeledes evig og uden ophør. Dette er hovedstedet, som så kunne mangfoldiggøres ved at supplere med de mange steder, hvor fortabelse og liv/evigt liv står som modsætninger. Et andet sted er Joh 3,36, hvor det siges om den ulydige, at han

skal ikke se livet, men Guds vrede bliver over ham.

Livet er det evige liv og "bliver" betyder "forbliver" altid i en evighed.

2. Frelse

Vi går over til frelse og skal fokusere på frelsen i dens evighedsdimension. Jeg begynder med den nuværende frelse.

2.1. Den nuværende frelse

I de synoptiske evangelier er frelse beskrevet ved hjælp af Guds rige, og det er velkendt, at Guds rige både er beskrevet som en nuværende virkelighed og som en kommende virkelighed. Frelse er Guds rige, og jeg vil nævne fire aspekter ved den nuværende frelse. a) Guds rige bringer tilgivelse. Den trøst, som saligprisningerne beskriver (Matt 5,4), tror jeg, refererer til tilgivelse. Lignelsen om den gældbundne tjener (Matt 18,23-35) er en lignelse om Guds rige, og det betyder, at Guds rige bringer tilgivelse. b) Guds rige bringer retfærdighed. Dette er tydeligt i en anden af saligprisningerne (Matt 5,6), hvor vi hører om dem, der længes efter retfærdighed i forhold til Gud, at de skal mættes. Retfærdighed skænkes dem gennem Guds rige (jf. Matt 6,33). c) Guds rige bringer liv. Vi kan se det i beretningen om den rige unge mand, hvor der bruges liv, frelse og Guds rige om den samme sag (Matt 19,16-26). I Johannesevangeliet finder vi stort set ikke Guds rige, men et centralt ord for frelse er evigt liv, som er en delagtighed i Guds liv (Joh 3,16). d) Guds rige bringer helbredelse og udfrielse fra dæmoner. Disse undere er manifestationer af Guds rige.

Dette er naturligvis slet ikke udtømmende, men vi har set, at Guds rige bringer tilgivelse, retfærdighed, liv og helbredelse/befrielse. Tilgivelse og retfærdighed er basis for det nye forhold til Gud. Han bliver vor far, og vi hans børn. Vi får del i et kendskab til Gud. Jesus taler om det i Matt 11,27, hvor han beskriver, hvordan Sønnen åbenbarer Gud for os, så vi kender ham. Frelse er kendskab til Gud. Det er fællesskab med Gud. Kendskab er et tilegnende kendskab, der gør, at vi kan være Gud nær, hos ham og i ham. Frelse som kendskab står stærkt i Johannesevangeliet.

2.2. Den kommende frelse

Et ”allerede” og ”endnu ikke” perspektiv betyder, at vi kan finde den samme form for frelse i den kommende dom dog i en intensiveret form. Jeg går over til nogle udsagn, der beskriver den eskatologiske frelse.

2.2.1. Frelse som kendskab og anerkendelse

Matt 10,32:

*Enhver, der kendes ved mig over for mennesker,
vil jeg kendes ved over for min fader, som er i himlene.*

Jesus taler om en person, der bekender Jesus. Der bruges en form af ὁμολογεῖν. Det betyder, at en discipel står ved, at han kender og tilhører Jesus. Sagligt set kan vi gengive det som i DO med at kendes ved eller vedkende sig, og det betyder, at en person vedkender sig relationen til Jesus.

I denne tekst er dommen, at Jesus kendes ved os. Frelse er kendskab og anerkendelse. Det er fællesskab. Og ud fra dette vers kan vi se følgende:

1) Der er et element af korrespondance i dommen. Som mennesket forholder sig til Jesus, således forholder Jesus sig til mennesket.

2) Der er et element af årsag i dommen. Det, at et menneske vedkender sig Jesus, medfører, at Jesus vedkender sig det.

3) Der er et element af stadfæstelse i dommen. Dommen bekræfter menneskets virkelighed. Dom er åbenbaring af en eksisterende virkelighed.

4) Der er et element af noget definitivt i dommen. Dommen får konsekvenser for evigheden.

6) Der er et element af intensivering i dommen. Menneskets virkelighed tydeliggøres og forstærkes. Før den endelige dom har mennesker forholdt sig til en skjult Gud/Kristus, som de har mødt i forkyndelsen og i de kristne. Nu møder de en åbenbar Gud/Kristus, der åbenbarer sig i sin synlige guddomsherlighed. Dommens åbenbaringskarakter intensiverer dommens virkelighed. Frelsen bliver fuldkommen.

2.2.2. Frelse som det at vinde sit liv

Jeg går videre med et udsagn, der beskriver, hvad frelse betyder for et menneske. Mark 8,35:

For den, der vil frelse sit liv, skal miste det;

men den, der mister sit liv på grund af mig og evangeliet, skal frelse det.

Her skal vi fokusere på anden halvdel. Den, der mister sit liv dvs. sit gamle jeg og dets liv skal frelse det, dvs. han skal frelse et nyt jeg med et nyt liv. Der er tænkt på det egentlige jeg og det egentlige liv, sådan som Gud har tænkt det. Det er livet i dets gudsskabte fylde og mening.

2.2.3. Frelse som fest og glæde

Frelse som fællesskab med Gud og frelsen som virkeliggørelsen af livet beskriver Jesus via en række metaforer. De er som brikker i en mosaik. Vi skal se på nogle af dem.

I Matt 8,11 er frelsen beskrevet via et billede med et oplyst festsal med en festbanket. Festmåltidet er et fast metafor for den eskatologiske frelse. Himmeriget er her det fuldendte rige. Frelsen er

beskrevet som et sted. De frelste er indenfor, og de fortabte er udenfor i mørket. Frelse er fællesskab – her med andre troende. Billedet giver associationer i retning af lys og glæde, fest og fylde.

I Matt 13,43 hører vi, at de retfærdige skal skinne som solen i deres faders rige. Frelsen er igen beskrevet som et sted – i deres faders rige – og de frelstes tilstand som skinnende som solen. Det beskriver de troendes forvandling. Vi lyser, som Jesus lyser. Igen er der en kontrast mellem indenfor og udenfor Guds rige. Frelse er fællesskab med Gud. Vi er i hans rige. Frelse er lys og hellighed. Det er forvandling.

I lignelsen om kongesønnens bryllup i Matt 22,1-14 er den eskatologiske frelse beskrevet via et bryllupsbillede. Frelsen er beskrevet som et sted (bryllupssalen), og bryllupsfesten er en metafor for frelsen. Her er Gud. Bryllup vækker associationer i retning af fællesskab med Gud og dermed fravær af synd, skam og skyld, og bryllup vækker associationer i retning af fællesskab med de troende. Det vækker associationer i retning af overflod og lys og af glæde og liv, og som kontrast signalerer det fravær af sorg og smerte; mørke og lidelse og fattigdom og død. Gud er rig og ønsker at dele sit fællesskab med os. Igen er der et indenfor i bryllupssalen eller et udenfor i mørket.

I lignelsen om de ti brudepiger bruger Jesus igen bryllup som metafor for frelsen (Matt 25,1-13). De fem kloge, der var rede, gik med brudgommen ind i bryllupssalen. Dem kender Jesus i modsætning til de fem tåbelige. Brudgommen er et metafor for Jesus, og han har kendskab til dem ikke kun i den forstand, at han kender til dem og deres liv, men han har også kendskab til dem i den forstand, at han vedkender sig dem, tager dem til sig og forener sig med dem. Jesus har kendskab til dem i den forstand, at han meddeler sig selv til dem og giver sig selv til dem (Matt 7,23 og 11,27). Kendskab i dyb forstand er kommunikativt og fællesskabsstiftende. Frelse er dette kendskab. Frelse er at være, hvor Jesus er. Frelse er fællesskab med Jesus. Igen møder vi en tydelig adskillelse. Der er nogle indenfor og nogle udenfor.

I lignelsen om de betroede talenter er frelse beskrevet som det at gå ind til sin herres glæde (Matt 25,21). Frelse er at blive badet i Guds glæde. De troende er personer, Gud møder med glæde. I denne lignelse er der igen et skel mellem dem, der går ind til Guds glæde, og dem, der kastes ud udenfor i mørket.

I beskrivelsen af den eskatologiske dom er frelse beskrevet som indbydelse til at tage Guds rige i arv (Matt 25,34) og som evigt liv (Matt 25,46). Livet er uden ophør. Det kan ikke brydes af døden. Her er der igen et skel mellem indbydelse og bortvisning. I Mark 9,41 og 43 er den eskatologiske frelse beskrevet som livet og i vers 45 som Guds rige.

2.3. Sammenfatning

I de synoptiske evangelier beskrives frelse ved hjælp af Guds rige. Guds rige er både en nuværende virkelighed, der kommer til os gennem Jesu forkyndelse og undere og en kommende og fuldendt virkelighed, som bliver til ved genkomsten. Der er et allerede og endnu ikke perspektiv over frelsen. Det nutidige Guds rige formidler frelse, og når vi læser om det nuværende Guds rige, så er denne frelse tilgivelsens trøst (Matt 5,4 og 18,23-35); frelsen er retfærdighed fra Gud (Matt 5,6); frelsen er liv (Matt 19,17) og frelsen er helbredelse og befrielse fra dæmoner.

Alt dette bringer Guds rige i denne tid, og alt dette bringer Guds rige på en fuldendt måde, når det bryder frem fuldkomment. Den eskatologiske frelse er da tilgivelse, retfærdighed, liv og helbredelse og befrielse. Dette samles i kendskabet til Gud og fællesskabet med Gud, der er evigt og fuldkomment.

Saligprisningerne i bjergprædikenen er en sammenfatning af frelse (Matt 5,3-12). De omspænder både den nuværende og den kommende frelse. Så frelse i fuldendelsen er den fuldendte trøst (tilgivelse), livet på den forvandlede jord, livet i den fuldendte retfærdighed, livet under Guds barmhjertighed, at se Gud og livet som Guds barn. Antiteserne i bjergprædikenen (Matt 5,21-48) er en anden sammenfatning. Her formulerer Jesus Guds fuldkomne vilje, og den virkeliggøres i den endelige frelse. Frelsens virkelighed er da den fuldkomne forsoning, renhed, troskab, sandfærdighed og kærlighed.